

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення практичних занять та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«МОНІТОРИНГ СВІТОВОГО ТУРИСТСЬКОГО РИНКУ»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання спеціальності 242 – Туризм)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2024

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Моніторинг світового туристського ринку» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання спеціальності 242 – Туризм) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Н. М. Богдан. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 19 с.

Укладач д-р екон. наук, проф. Н. М. Богдан

Рецензент

І. М. Писаревський, доктор економічних наук, професор кафедри туризму і готельного господарства Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства,
протокол № 1 від 29.08.2023*

ЗМІСТ

Вступ	4
1 Програма навчальної дисципліни.....	5
2 Структура навчальної дисципліни.....	7
3 Загальні рекомендації до організації самостійної роботи.....	7
4 Методичні рекомендації до семінарських занять.....	9
5 Методичні рекомендації до практичних занять.....	11
6 Методичні рекомендації до самостійної роботи.....	13
7 Система поточного та підсумкового контролю знань.....	14
Список рекомендованих джерел.....	17

ВСТУП

Дисципліна «**Моніторинг світового туристського ринку**», вивчається за програмою бакалаврів студентами 4 курсу спеціальності 242 – Туризм.

Метою дисципліни є формування теоретичних знань і практичних навичок зі збору кон'юнктурної інформації, аналітичного опрацювання даних економічних оглядів, поглиблене вивчення особливостей методології і набуття практичного досвіду організації та проведення моніторингу світового туристського ринку; використання сучасних методик для здійснення моніторингу та прогнозування коливання попиту та пропозиції на світовому ринку готельних і ресторанних послуг з метою прийняття адекватних економічній ситуації підприємницьких рішень.

Предметом вивчення дисципліни «Моніторинг світового туристського ринку» є оволодіння технологією, інструментарієм та методичними прийомами щодо здійснення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг.

Кожне підприємство туристського, готельного та ресторанного бізнесу незалежно від його профілю, масштабів, країни та регіону діяльності не може розраховувати на тривалий успіх на ринку, досягнення бажаних результатів без копіткої праці з дослідження кон'юнктури світового ринку готельних і ресторанних послуг.

Процес вивчення та аналізу світового ринку послуг, у т.ч. готельних і ресторанних послуг, досить складний, що зумовлюється впливом сукупності чинників та умов, які постійно змінюються і є різними за своєю природою, тривалістю та напрямом впливу. Після вивчення курсу «Моніторинг світового туристського ринку» студенти повинні *знати*:

- загальний взаємозв'язок процесів і явищ у світовій економіці та їх вплив на кон'юнктуру туристського ринку; кількісні та якісні характеристики основних ринкових процесів; основні ознаки та особливості світового туристського ринку;

- загальні та специфічні методи кон'юнктурного аналізу та прогнозу світового туристського ринку.

Студенти *повинні вміти*:

- забезпечити постійне і безупинне спостереження за кон'юнктурою світового туристського ринку;

- аналізувати загальні економічні процеси на світовому туристського ринку;

- інтерпретувати зміни економічної кон'юнктури на світовому туристського ринку з урахуванням принципів системності, цілеспрямованості, безперервності, комплексності, гнучкості;

- охарактеризувати вектор і швидкість зміни основних параметрів світового туристського ринку;

- виявити причинно-наслідкові зв'язки у розвитку кон'юнктури світового туристського ринку;

– виокремити головні умови, що визначають ринкову ситуацію в туристському бізнесі;

– сформулювати висновки щодо перспектив розвитку світового туристського ринку.

Студенти повинні *набути навички*:

– систематичної роботи з різноманітними джерелами кон'юнктурної інформації щодо світового туристського ринку;

– збору і накопичення кон'юнктурної інформації щодо світового туристського ринку;

– використання кон'юнктурних показників та індикаторів для аналізу та оцінки стану ринкової ситуації;

– підготовки прогнозів кон'юнктури щодо основних тенденцій розвитку світового туристського ринку;

– складання звітів за результатами дослідження кон'юнктури світового туристського ринку, оглядів кон'юнктури, аналітичних довідок та інших документів.

Знання, отримані при вивченні дисципліни, сприятимуть більш якісному освоєнню фахових дисциплін, підготовці наукових статей та здійсненню досліджень в дипломних магістерських роботах.

1 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1 Моніторинг світового туристського ринку

Змістовний модуль 1

Теоретичні основи моніторингу світового туристського ринку

Основні поняття дисципліни: світовий ринок, національний ринок, міжнародний ринок, послуга, ринок послуг. Особливості функціонування та структури світового ринку послуг. Їх характерні ознаки та особливості. Роль та місце туристських послуг на світовому ринку. Основні етапи еволюції світового туристського ринку та сучасні тенденції розвитку. Умови розвитку світового ринку послуг. Процеси глобалізації економічного розвитку. Високий динамізм, загострення конкурентної боротьби, активізація структурних зрушень. Стан та перспективи України та світовому туристському ринку готельних і ресторанних послуг. Сутність, мета, види та завдання моніторингу. Особливості здійснення моніторингу туристського ринку. Структурно-логічна послідовність здійснення моніторингу. Принципові ознаки туристського ринку. Циклічність туристського ринку. Ознаки та характеристика циклів. Сутність, види та особливості кон'юнктури з точки зору привабливості туристського бізнесу. Характерні ознаки кон'юнктури. Система показників моніторингу. Сутність кон'юнктуроформувального чинника на світовому туристському ринку.

Класифікація кон'юнктуроформувальних чинників. Зв'язок з економічним циклом. Економічний цикл та його основні фази. Основні ознаки окремих фаз економічного циклу. Взаємозв'язок з об'єктом дослідження. Особливості кон'юнктури туристського ринку на різних фазах циклу. Сфера формування кон'юнктуроформувальних чинників. Вибір критеріїв, які дозволяють дати кількісну оцінку циклу і його окремих фаз.

Змістовний модуль 2

Методологія та техніка здійснення моніторингу

Сутність методики моніторингу. Науковий підхід при проведенні моніторингу. Зміст та принципи системного підходу для здійснення моніторингу світового туристського ринку. Підходи до поняття системи та системного аналізу. Структура системного підходу. Управління на основі використання системного підходу. Основні етапи моніторингу світового туристського ринку. Основні критерії обсягу та характеру інформації для здійснення моніторингу світового туристського ринку. Характеристика та ознаки методики моніторингу. Структура програми поточного спостереження. Основні види і форми інформації, яка використовується для моніторингу світового туристського ринку. Прогнозна, планова, облікова, нормативна інформація і інформація для аналізу діяльності і оперативного управління. Види джерел інформації для здійснення моніторингу світового туристського ринку. Переваги і недоліки первинної і вторинної інформації. Внутрішня і зовнішня інформація. Кількісна і якісна інформація. Загальносвітові, регіональні, національні і галузеві джерела інформації у сфері туризму. Українські джерела інформації у сфері туризму.

Змістовний модуль 3

Основи прогнозування та основні тенденції розвитку світового туристського ринку

Алгоритм та рівні аналізу кон'юнктури світового туристського ринку. Система показників для аналізу кон'юнктури світового туристського ринку. Основні показники підприємств готельного господарства. Основні показники підприємств туризму. Методи та форми аналізу кон'юнктури світового туристського ринку. Показники зовнішньої торгівлі послугами, показники експорту та імпорту послуг. Основні документи результатів аналізу кон'юнктури – кон'юнктурний огляд та кон'юнктурна довідка. Сутність та значення прогнозу при моніторингу ринку. Поняття прогнозу, прогнозування, об'єкту прогнозування, прогнозного фону. Основні принципи прогнозування кон'юнктури туристського ринку. Методи та прийоми прогнозування кон'юнктури туристського ринку. Вимоги до прогнозу туристського ринку: системність, цілеспрямованість, комплексність, варіантність, верифікація, достовірність, надійність та наукова обґрунтованість. Визначення ефективності прогнозу та прогнозування. Класифікація прогнозів. Методи прогнозування:

екстраполяції, аналогій, економіко-математичного моделювання, порівняння, експертний метод. Якість прогнозу та його визначення. Транснаціональні готельні об'єднання як найбільш ефективна форма організації туристського та готельного бізнесу. Суперечності при зростанні транснаціональних корпорацій. Екологізація процесу економічного відтворення. Форми і моделі об'єднань в готельні ланцюги. Переваги і проблеми готельних ланцюгів. Стан сучасного ринку готельних послуг. Інформаційне забезпечення сучасного туристського ринку. Комп'ютерне технології на ринку. Особливості сучасних методів розрахунків. Електронна комерція в туристичній області. GDS-системи.

2 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1 – Денна форма

Змістові модулі	Кількість годин				
	усього*	лек.	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ (семестр)	120	24	24	–	72
Змістовий модуль 1	28	8	8	–	12
Змістовий модуль 2	33	8	8	–	17
Змістовий модуль 3	34	8	8	–	18
Індивідуальне завдання	10	–	–	–	10
Підсумковий контроль	15	–	–	–	15

Таблиця 2 – Заочна форма

Змістові модулі	Кількість годин				
	усього*	лек.	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ (семестр)	120	8	8	–	104
Змістовий модуль 1	28	2	2	–	24
Змістовий модуль 2	33	2	2	–	29
Змістовий модуль 3	34	4	4	–	30
Індивідуальне завдання	10	–	–	–	10
Підсумковий контроль	15	–	–	–	15

3 ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Обов'язковим елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною і зарубіжною спеціальною літературою з питань менеджменту, економіки, теорії, методології та практики проведення наукових досліджень в галузі туризму й індустрії гостинності. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від нормованих навчальних занять, тобто лекційних і практичних занять (аудиторної роботи).

Основні види самостійної роботи, які повинні використовувати студенти:

1. Вивчення лекційного матеріалу.

2. Вивчення додаткової літератури.
3. Робота із законодавчими, нормативними й інструктивними матеріалами.
4. Підготовка до практичних занять.
5. Робота над індивідуальним завданням.
6. Самоперевірка студентом власних знань за запитаннями для самодіагностики.
7. Укладання глосарію.
8. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.

Опрацювання лекційного матеріалу. У системі різних форм навчально-виховної роботи у вищих навчальних закладах особливе місце належить лекції, де викладач надає студентові основну інформацію, навчає розмірковувати, аналізувати, допомагає опанувати ключові поняття, а також спрямовує самостійну роботу студента.

Зв'язок лекції та самостійної роботи студента розглядається в таких напрямках:

- лекція як головна початкова ланка, що визначає зміст та обсяг самостійної роботи студента;
- методичні прийоми читання лекцій, що активізують самостійну роботу студентів;
- самостійна робота, яка сприяє поглибленому засвоєнню теми на базі прослуханої лекції.

Перший етап самостійної роботи починається з процесу слухання і записування лекції. Вірно складений конспект лекції – найефективніший засіб стимулювання подальшої самостійної роботи студентів. Студент повинен чітко усвідомити, що конспект – це короткий тезовий запис головних положень навчального матеріалу. Складання і вивчення конспекту – перший етап самостійної роботи студента над вивченням теми чи розділу. Конспект допомагає в раціональній підготовці до практичних занять, заліку, у визначенні напрямку й обсягу подальшої роботи з літературними джерелами.

Під час підготовки до лекції студент повинен опрацювати матеріал попередньої лекції з використанням підручників та інших джерел літератури. На лекціях висвітлюються тільки основні теоретичні положення і найбільш актуальні проблеми, тому більшість питань виносяться на самостійне опрацювання.

Підготовка до практичних занять. Відповідно до навчального плану з кожної теми курсу проводяться практичні заняття. Підготовку до практичних занять розпочинають з опрацювання лекційного матеріалу. Студент повинен самостійно ознайомитися з відповідним розділом робочої програми, підготувати відповіді на контрольні запитання, які подані в програмі у визначеній послідовності згідно з логікою засвоєння навчального матеріалу.

Практичні заняття збагачують і закріплюють теоретичні знання студентів, розвивають їх творчу активність, допомагають у набутті практичних навичок роботи за предметом навчальної дисципліни.

У процесі підготовки до практичних занять самостійна робота студентів – обов'язкова частина навчальної роботи, без якої успішне і якісне засвоєння навчального матеріалу неможливе. Це свідчить про необхідність керування самостійною роботою студентів з боку викладача шляхом проведення цілеспрямованих організаційних і контрольних заходів.

Викладач у вступній лекції рекомендує студентам основні і додаткові джерела, а також методичні рекомендації до самостійної роботи та до організації практичних занять з дисципліни. У методичних вказівках з кожної теми наведено перелік питань для теоретичної підготовки до заняття.

У випадку, коли студент не може самостійно розібратися в якомусь питанні, він може отримати консультацію у викладача (згідно з графіком проведення консультацій викладачами кафедри туризму і готельного господарства). Добре організовані консультації дозволяють правильно спрямувати самостійну роботу, зробити її раціональною, підвищити її ефективність.

Робота над індивідуальним завданням. Індивідуальне науково-дослідницьке завдання передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни і застосування їх при розв'язанні конкретних практичних ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю підприємства.

Індивідуальне завдання студент виконує самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

4 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентами теоретичних знань, отриманих на лекціях і під час самостійного вивчення матеріалу дисципліни та виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

За кожною темою викладач проводить семінарське заняття, на якому організує обговорення зі студентами питань із тем, визначених робочою навчальною програмою, формує вміння та навички практичного застосування теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань.

Завдання містить проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, встановлення загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язання контрольних завдань, тестовий контроль, перевірку й оцінювання.

Підсумкові оцінки за кожне заняття заносять до журналу. Оцінки, отримані студентом на семінарських заняттях, ураховують під час виставлення поточної оцінки за змістовими модулями з навчальної дисципліни «Моніторинг світового ринку готельних та ресторанних послуг».

Таблиця 3 – Тематика рефератів та доповідей до семінарських занять

№ з/п	Теми
1	Роль та місце світового туристського ринку у глобальній економіці
2	Особливості туристського ринку як виду економічної діяльності
3	Вплив макроекономічних умов на стан світового туристського ринку
4	Закономірності та фактори розвитку світового туристського ринку
5	Суспільно-економічне значення світового туристського ринку
6	Основні етапи еволюції світового туристського ринку та сучасні тенденції розвитку
7	Стан та перспективи України на світовому туристському ринку
8	Діяльність ТНК на світовому ринку готельних послуг
9	Діяльність ТНК на світовому ринку ресторанних послуг
10	Значущість готельного та ресторанного господарства для індустрії туризму
11	Сучасні тенденції розвитку світового ринку готельних послуг
12	Сучасні тенденції розвитку світового ринку ресторанних послуг
13	Регіональні відмінності стану і розвитку світового туристського ринку
14	Історичний генезис систематичного вивчення кон'юнктури ринків товарів та послуг
15	Українська школа економічної кон'юнктури
16	Економічні та соціальні критерії оцінки кон'юнктури світового ринку готельних послуг
17	Економічні та соціальні критерії оцінки кон'юнктури світового ринку ресторанних послуг
18	Принципи здійснення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг
19	Багаторівневий опис об'єкта для моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг
20	Міжнародні джерела статистичної, загальноекономічної та галузевої інформації
21	Національні джерела статистичної, загальноекономічної та галузевої інформації
22	Формування інформаційної бази моніторингу світового туристського ринку
23	Формування інформаційної бази моніторингу світового туристського ринку
24	Стан та проблеми інформаційного ринку в Україні для здійснення моніторингу готельної справи
25	Стан та проблеми інформаційного ринку в Україні для здійснення моніторингу ресторанної справи
26	Використання сучасних інформаційних ресурсів для галузевих, географічних та часових меж прикладних досліджень кон'юнктури світового туристського ринку
27	Визначте сутність і призначення форм аналізу кон'юнктури світового туристського ринку
28	Наведіть і охарактеризуйте основні розділи кон'юнктурного огляду та кон'юнктурної довідки про світовий туристський ринок
29	Оцінка поточного попиту та його коливання на туристському ринку
30	Структура пропозиції на туристському ринку
31	Показники оцінки пропозиції на туристському ринку
32	Ціни та цінова політика як головні складові аналізу кон'юнктури світового туристського ринку
33	Аналіз діяльності конкурентів на світовому туристському ринку готельних і ресторанних послуг
34	Організація розробки прогнозів кон'юнктури світового туристського ринку
35	Конкурентоспроможність туристських послуг на світовому ринку
36	Політика окремих країн у регулюванні туристського бізнесу

5 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття – форма навчального заняття, спрямованого на формування вмінь і навичок з виконання певних видів робіт, а саме проведення аналізу й подання обґрунтованих висновків щодо напрямків удосконалення інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах.

Проведення практичного заняття базується на попередньо підготовленому матеріалі: тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, пакетах завдань різного ступеню складності для розв’язання студентами на занятті, групі письмових та усних питань за темою практичного заняття.

Практична робота передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних практичних ситуацій. Також виконання практичної роботи передбачає розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження.

Оцінки за виконання практичних робіт враховуються при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Таблиця 4 – План практичних занять

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
1	2	3
Змістовий модуль 1.1 Теоретичні та методологічні основи моніторингу світового туристського ринку		
Тема 1.1.1 Світовий туристський ринок: концептуальні засади, особливості еволюції та функціонування	1. Основні поняття дисципліни: світовий ринок, національний ринок, міжнародний ринок, послуга, ринок послуг. 2. Особливості функціонування та структури світового ринку послуг. Їх характерні ознаки та особливості. 3. Роль та місце туристських послуг на світовому ринку. 4. Основні етапи еволюції світового туристського ринку та сучасні тенденції розвитку	4
Тема 1.1.2 Теоретичні засади моніторингу світового туристського ринку	1. Сутність, мета, види та завдання моніторингу. 2. Особливості здійснення моніторингу туристського ринку. 3. Структурно-логічна послідовність здійснення моніторингу туристського ринку. 4. Принципові ознаки туристського ринку. 5. Циклічність туристського ринку. 6. Ознаки та характеристика циклів	4
Змістовий модуль 1.2 Методологія та техніка здійснення моніторингу		
Тема 1.2.1 Чинники формування та умови розвитку кон’юнктури світового туристського ринку	1. Алгоритм та рівні аналізу кон’юнктури світового туристського ринку. 2. Система показників для аналізу кон’юнктури світового туристського ринку. 3. Основні показники підприємств туризму	2

Продовження таблиці 3

1	2	3
Тема 1.2.2 Основи методики моніторингу світового туристського ринку	1. Методи та форми аналізу кон'юнктури світового туристського ринку. 2. Показники зовнішньої торгівлі послугами, показники експорту та імпорту послуг. 3. Основні документи результатів аналізу кон'юнктури – кон'юнктурний огляд та кон'юнктурна довідка	4
Тема 1.2.3 Інформаційне забезпечення моніторингу світового туристського ринку	1. Основні види і форми інформації, яка використовується для моніторингу світового туристського ринку. 2. Прогнозна, планова, облікова, нормативна інформація і інформація для аналізу діяльності і оперативного управління. 3. Види джерел інформації для здійснення моніторингу світового туристського ринку. 4. Переваги і недоліки первинної і вторинної інформації. Внутрішня і зовнішня інформація. 5. Українські джерела інформації у сфері туризму	2
Змістовий модуль 1.3 Основи прогнозування та основні тенденції розвитку світового туристського ринку		
Тема 1.3.1 Організаційні та методичні основи аналізу кон'юнктури світового туристського ринку	1. Методи та прийоми аналізу кон'юнктури туристського ринку. 2. Вимоги до аналізу туристського ринку: системність, цілеспрямованість, комплексність, варіантність, верифікація, достовірність, надійність та наукова обґрунтованість та його принципи. 3. Методи аналізу: балансовий, порівняння, розрахунковий, коефіцієнтний	2
Тема 1.3.2 Організаційні та методичні основи прогнозування кон'юнктури світового туристського ринку	1. Сутність та значення прогнозу при моніторингу ринку. 2. Поняття прогнозу, прогнозування, об'єкту прогнозування, прогнозного фону. 3. Основні принципи прогнозування кон'юнктури туристського ринку. 4. Методи та прийоми прогнозування кон'юнктури туристського. Вимоги до прогнозу туристського ринку: системність, цілеспрямованість, комплексність, варіантність, верифікація, достовірність, надійність та наукова обґрунтованість. 5. Визначення ефективності прогнозу та прогнозування. 7. Методи прогнозування: екстраполяції, аналогій, економіко-математичного моделювання, порівняння, експертний метод	4
Тема 1.3.3 Стан і основні тенденції розвитку сучасного туристського ринку	1. Транснаціональні готельні об'єднання як найбільш ефективна форма організації туристського та готельного бізнесу. 2. Суперечності при зростанні транснаціональних корпорацій. 3. Екологізація процесу економічного відтворення. 4. Переваги і проблеми готельних ланцюгів. 5. Стан сучасного ринку готельних послуг. 6. Комп'ютерне технології на ринку	2

6 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів є важливим елементом успішного засвоєння матеріалу дисципліни. Основою тут є самостійна праця студентів із вітчизняними та закордонними джерелами, нормативними актами у сфері інноваційного менеджменту. Самостійна робота – інструмент опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов’язкових навчальних занять.

Основними видами самостійної роботи студентів є:

- обов’язкове вивчення або закріплення матеріалу, отриманого на лекціях;
- опрацювання та вивчення інформації з джерел, рекомендованих до вивчення;
- підготовка до практичних (семінарських) занять, дискусій, роботи у групах, опитування, тестування;
- контрольна перевірка кожним студентом якості особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю.

Таблиця 5 – Перелік питань для самостійного опрацювання

Тема	Зміст	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
МОДУЛЬ 1 МОНІТОРИНГ СВІТОВОГО ТУРИСТСЬКОГО РИНКУ			
ЗМ 1. Теоретичні засади моніторингу світового туристського ринку. Чинники, що впливають на стан попиту і пропозиції на світовому туристському ринку			
Тема 1 Світовий туристський ринок: концептуальні засади, особливості еволюції та функціонування	1.1 Високий динамізм, загострення конкурентної боротьби, активізація структурних зрушень.	4	7
	1.2 Стан та перспективи України та світовому туристському ринку	4	7
Тема 2 Теоретичні засади моніторингу світового туристського ринку	2.1 Сутність, види та особливості кон’юнктури з точки зору привабливості туристського бізнесу.	3	5
	2.2 Характерні ознаки кон’юнктури.	3	5
	2.3 Система показників моніторингу	2	5
Тема 3 Чинники формування та умови розвитку кон’юнктури світового туристського ринку	3.1 Сфера формування кон’юнктуороформувальних чинників.	4	5
	3.2 Вибір критеріїв, які дозволяють дати кількісну оцінку циклу і його окремих фаз	5	6
ЗМ 2 Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг: організація і техніка здійснення, інформаційне забезпечення			
Тема 4 Основи методики моніторингу світового туристського ринку	4.1 Основні критерії обсягу та характеру інформації.	4	3
	4.2 Характеристика та ознаки методики моніторингу.		
	4.3 Структура програми поточного спостереження	5	4

Продовження таблиці 5

1	2	3	4
Тема 5 Інформаційне забезпечення моніторингу світового туристського ринку	5.1 Кількісна і якісна інформація.	4	4
	5.2 Загальносвітові, регіональні, національні і галузеві джерела інформації у сфері туризму.	4	4
	5.3 Українські джерела інформації у сфері туризму	4	4
Тема 6 Організаційні та методичні основи аналізу кон'юнктури світового туристського ринку	6.1 Показники зовнішньої торгівлі послугами, показники експорту та імпорту послуг.	6	5
	6.2 Основні документи результатів аналізу кон'юнктури – кон'юнктурний огляд та кон'юнктурна довідка	6	5
Тема 7 Організаційні та методичні основи прогнозування кон'юнктури світового туристського ринку	7.1 Визначення ефективності прогнозу та прогнозування.	4	2
	7.2 Класифікація прогнозів.	2	2
	7.3 Методи прогнозування: екстраполяції, аналогій, економіко-математичного моделювання, порівняння, експертний метод.	3	3
	7.4 Якість прогнозу та його визначення	3	3
<i>Разом</i>		54	80

7 СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Оцінювання знань, вмінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою дисципліни «Моніторинг світового ринку готельних та ресторанних послуг», передбачають лекційні, практичні (семінарські) заняття, а також самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань.

Контрольні заходи для студентів денного навчання включають поточний і підсумковий контроль. Перевірка і оцінювання знань студентів проводиться в таких формах:

- оцінювання знань студента під час практичних (семінарських) занять;
- оцінювання знань студента під час лабораторних занять;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (у вигляді ІНДЗ);
- проведення проміжного контролю (опитування або письмові завдання);
- проведення контролю знань за змістовними модулями;
- проведення підсумкового (письмового) заліку.

Загальна оцінка за змістовий модуль складається з поточних оцінок, яку студент отримує під час практичних (семінарських) занять та оцінок за змістові модулі.

Загальна (модульна) оцінка з дисципліни визначається як середнє арифметичне оцінок за змістовні модулі, оцінки за виконання індивідуального завдання та оцінки за результатами підсумкового іспиту.

Оцінювання знань студента здійснюється під час практичних (семінарських) занять та виконання індивідуальних завдань і проводиться за 4-бальною шкалою за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблеми, що розглядається;

2) ступінь засвоєння матеріалу навчальної дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, що винесені на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та роботи висновки.

Оцінювання знань студента проводиться за 4-бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для одержання оцінки 5 (відмінно) студент повинен:

– укластися у встановлений термін підготовки відповіді;

– викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, пов'язано й обґрунтовано;

– вміти оперативно розібратися в запропонованій ситуації, грамотно оцінити її і обґрунтувати ухвалене рішення;

– впевнено відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії й без зауважень з їх боку.

2. Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен:

– укластися у встановлений термін підготовки відповіді;

– викладати теоретичний матеріал обґрунтовано й складно;

– не утруднятися у виборі рішення при аналізі запропонованої ситуації;

– вміти обґрунтувати ухвалене рішення;

– добре відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії.

3. Для одержання оцінки 3 (задовільно) студент повинен:

– викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;

– розібратися в запропонованій ситуації й розробити пропозиції по її рішенню;

– позитивно відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії;

– допускаються недостатньо впевнені й чіткі відповіді, але вони повинні бути правильні.

4. Оцінку 2 (незадовільно) одержують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Рівень знань студентів оцінюються за 4-бальною системою і згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів переводиться в систему оцінювання за шкалою ECTS.

Таблиця 5 – Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Рівень компетентності	Чотирибальна / двобальна шкала	
		екзамен	залік
90–100	високий	відмінно	зараховано
82–89	достатній	добре	
74–81			
64–73	середній	задовільно	
60–63			
35–59	низький	незадовільно	не зараховано

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агафонова Л. Г. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / Л. Г. Агафонова. – Київ : Знання України, 2002. – 352 с.
2. Акуліч М. В. Дослідження ринків / М. В. Акуліч. – Київ : Маркетинг. 2002. – 238 с.
3. Богдан Н. М. Моніторинг фінансово-економічної безпеки підприємств готельного комплексу як детермінанта розвитку туристського сектору регіону [Електрон. ресурс] / Н. М. Богдан, А. А. Рябев, Ю. В. Краснокутська – Електрон. текст. дані // Науковий журнал «Бізнес-інформ». – 2019. – № 1 – С. 53–69. – Режим доступу: https://www.business-inform.net/annotated-catalogue/?year=2019&abstract=2019_01_0&lang=ua&stqa=31, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.
4. Богдан Н. М. Готельне господарство як інфраструктурна складова туристичної привабливості регіонів України [Електрон. ресурс] / Н. М. Богдан, А. А. Рябев. – Електрон. текст. дані // Інфраструктура ринку. – 2019. – № 30. – С. 263–272. – Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/42.pdf, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.
5. Богдан Н. М. Управління інвестиційним забезпеченням розвитку підприємств туристського та готельного бізнесу на регіональному рівні [Електрон. ресурс] / Н. М. Богдан, О. М. Кравець, А. С. Соколенко. – Електрон. текст. дані // Науковий журнал «Бізнес-інформ». – 2020. – № 5. – С. 23–29. – Режим доступу: https://www.business-inform.net/article/?year=2020&abstract=2020_5_0_161_168, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.
6. Управління інформаційним забезпеченням підприємств туристського та готельного бізнесу [Електрон. ресурс] / Н. М. Богдан, І. М. Писаревський, І. В. Сегеда, О. П. Колонтаєвський. – Електрон. текст. дані // Проблеми економіки. – 2022. – № 2 (52). – С. 100–107. – Режим доступу: https://www.problecon.com/article/?year=2022&abstract=2022_2_0_100_107, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.
7. Карпов В. А. Маркетинг : прогнозування кон'юнктури ринку : навч. посіб. / В. А. Карпов. – Київ : Товариство «Знання», КОО, 2001. – 215 с.
8. Кучеренко В. Р. Основи економічної кон'юнктури : навч. посіб. / В. Р. Кучеренко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 224 с.
9. Ляшенко Г. П. Кон'юнктурні дослідження на світових ринках : навч. посіб. / Г. П. Ляшенко. – Ірпінь : Академія ДПС України, 2003. – 92 с.

10. Чоні І. В. Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг [Електрон. ресурс] : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / І. В. Чоні. – Електрон. текст. дані. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. – Режим доступу: <http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/73f04bc81ba8ea4179e9dd91c7c25d55.pdf>, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.
11. Stutts A. Hotel and Lodging Management : An Introduction / A. Stutts. – New York, 2001. – 350 p.
13. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. текст. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.
14. Державний служба статистики України [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. текст. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.
15. Кабінет Міністрів України : головна [Електрон. ресурс] : сайт – Електрон. текст. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.
16. Світовий банк в Україні [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. текст. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org.ru>, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації
до проведення практичних занять та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«МОНІТОРИНГ СВІТОВОГО ТУРИСТСЬКОГО РИНКУ»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання спеціальності 242 – Туризм)*

Укладач **БОГДАН** Наталія Миколаївна

Відповідальний за випуск *Л. В. Оболенцева*

Редактор *О. А. Норик*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2021, поз. 398М

Підп. до друку 27.05.2024. Формат 60 × 84/16.

Ум. друк. арк. 1,1.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: office@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.